La Torre de Senyús

Si mirem un mapa del Pallars Jussà, de la Col·lecció Mapes Comarcals de Catalunya, a l'escala 1/50.000, un bon xic a l'esquerra del* Roc dels Quatre Alcaldes, *hi veiem indicada una Torre de Senyús, amb els signes convencionals de "monument d'interès" (una I) i de "límit de recinte" (un quadrat).

Rafael Battestini

Es tracta, doncs, d'un recinte alhora ben delimitat i dotat d'interès històric. És curiós trobar esmentat al Pallars Jussà un nom que correspon a la Vall de Cabó, a l'altra vessant del Boumort.

Fa un any, l'infatigable **Jordi Mir,** historiador, excursionista i guardià dels valors de Catalunya, va publicar, a la revista ***Excursionisme***, de l'U.E.C., un interessant i documentat article sobre aquest document. L'article es titula **"La Torre de Senyús, al llindar de l'oblit".**

Malgrat que la Torre de Senyús correspon al terme municipal d'Hortoneda, actualment s'han perdut els camins que permetien accedir-hi directament des d'aquell lloc. Per anar-hi, cal partir de la Coma d'Orient (o d'Olient), accedint-hi des de Prat Montaner, tant si es ve d'Hortoneda com si s'ha pujat per la Vall de Cabó. De Prat d'Orient cal enfilar-se per la carena de la Serra de Cuberes, vorejar el cim del Pi Sec, a 1.912 m, i seguir cap al nord-oest pel mateix llom, fins al Coll de Passavent. Des d'aquest coll, mirant cap a ponent, ja es pot veure l'estructura de la Torre. Flanquejant l'aiguavessant es descendeix fins al Pletiu del Duc, que separa els relleus de Cuberes i Pedraficada. Des del Pletiu del Duc, en direcció oest, un corriol, inicialment boscà, ens porta fins a la Torre de Senyús, a 1.363 metres, que domina les Obagues de la Torre de Senyús, al nord, i de Vinyals, al sud, i el Torrent de les Llaus, a l'oest.

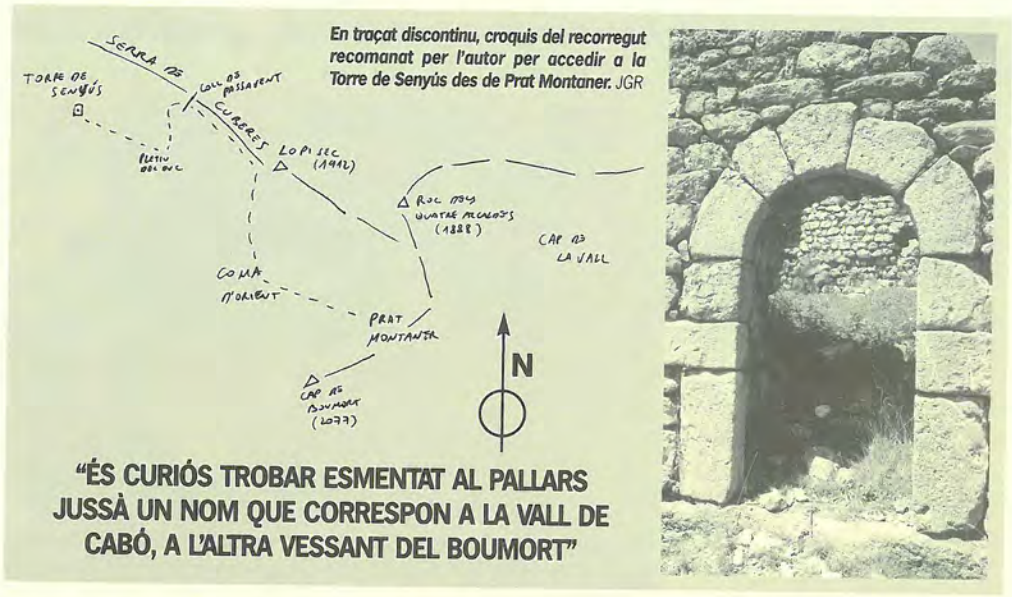

En traçat discontinu, croquis del recorregut recomanat per l'autor per accedir a la Torre de Senyús des de Prat Montaner. JGR

"ÉS CURIÓS TROBAR ESMENTAT AL PALLARS JUSSÀ UN NOM QUE CORRESPON A LA VALL DE CABÓ, A L'ALTRA VESSANT DEL BOUMORT"

"SÓN LES RESTES D'UN BELL EXEMPLAR DE MAS TORRE-FORTA MEDIEVAL, ANTERIOR AL SEGLE XII"

Segons Jordi Mir, el que queda d'aquesta construcció són les restes d'un bell exemplar de mas torre-forta medieval, anterior al Segle XII. L'edifici és de planta rectangular, d'uns 10 x 7 metres, amb parets de 4 m. d'alçada i de 90 cm. de gruix. La porta principal, de mig punt, s'obre a la façana de migjorn. La Torre de Senyús, esmentada com a "Torre d'Olient" al Segle XIV, pertanyia al Vescomtat de Castellbò, tot i que pràcticament quedava al límit entre aquest i el Ducat de Cardona. Fins als passats anys setanta, els ramats de les cases de Senyús tenien el dret d'anar a pasturar a l'àrea centrada per la Torre de Senyus. ■

TAUP
TOPÒGRAFS DE L'ALT URGELL I PIRINEUS
ENGINYERIA TÈCNICA TOPOGRÀFICA
Aixecaments topogràfics, Obra, G.P.S., S.I.G., Serveis a l'arqueologia, ...
E-mail: taup.scp@navegalia.com
Tel. 660 328 750 - 699 322 482 - Fax 973 351 394
C/ Llorenç Tomàs i Costa, 62, 3r 2a - 25700 La Seu d'Urgell
Plaça de les Homilies, 12 - 25794 Organyà

LA SALVAT
Llibreria · Papereria · Estanc
Dr. Iglesias Navarri, 42
25700 La Seu d'Urgell
Tel. 973 35 05 60

DISSENYANT FUTUR

Animals amb nom propi

Durant molts segles els animals domèstics han tingut una importància cabdal en la vida dels nostres pobles. D'ells en trèiem l'aliment en forma d'ous, llet i cam, i matèries primeres com la llana i el cuir. Dels animals procedia la força motriu per al transport i per a cultivar la terra. Alguns animals els hem utilitzat, com a col·laboradors, per a tenir cura d'altres animals i en l'esport de la caça. També els hem fet servir per a guardar cases i propietats o com a simple companyia.

Amadeu Rocamora

No fa gaires anys que a totes les cases d'Organyà hi havia animals domèstics. En general les persones hi establien un alt grau de complicitat i del tracte que rebien els animals en depenia, en bona part, el benestar a llarg termini de cada casa. Els animals que romanien períodes molt llargs en una casa acostumaven a tenir un nom, pel qual generalment responien. Avui vull parlar d'aquests noms que rebien els animals del nostre poble. No pretenc ser exhaustiu ni fer un tractat d'onomàstica animal, tan sols vull deixar constància, a partir dels meus records d'infantesa, d'uns noms que he recollit i que en certa manera ens apropen als que els van utilitzar. Per no fer aquest escrit massa llarg, avui parlaré dels animals de peu rodó: ases, muls i cavalls. En primer lloc cal dir que a Organyà, en general, no s'utilitzen les paraules *ase* i *somera* i es diu *ruc* i *ruca*, tampoc no s'utilitza el mot *mul*, es diu *matxo*. Pel que fa a les egües o eugues, a Organyà, les anomenem *eqües*.

A ca l'Ardit eren molt de la broma, tenien una mula que es deia Matilda. Quan la mula es va morir li cantaven una mena d'absoltes que deien "La Matilda es va morir, un diumenge de matí...". L'egua de cal Sastret es deia Castanya. Al ruc de cal Bull li deien Panyero. L'egua de cal Segimon responia per Mora. A cal Reboll, van tenir un cavall, nascut a Boloriu, al qual anomenaven Moro.

A ca l'Ermenter si un animal tenia nom, aquest era el Sevillano.

Els diumenges, dia de mercat, els carrers d'Organyà s'emplenen de cotxes. No fa gaires anys que aquests dies els nostres carrers eren un gran aparcament de rucs, mules, eqües i cavalls.

"A ORGANYÀ, EN GENERAL, NO S'UTILITZEN LES PARAULES *ASE* I *SOMERA* I ES DIU *RUC* I *RUCA*, TAMPOC S'UTILITZA EL MOT *MUL*, ES DIU *MATXO*. PEL QUE FA A LES EGÜES O EUGUES, A ORGANYÀ, LES ANOMENEM *EQÜES*"

"EL CERT, PERÒ, ÉS QUE VAN TRIGAR MÉS DE DOS MESOS PER ACONSEGUIR QUE COBRÍS UNA EGUA. NO LI VAN POSAR CAP NOM: ERA UN AUTÈNTIC RUC I AMB AQUEST NOM EN TENIA PROU"

El Sevillano era un matxo que posseïa les millors característiques dels cavalls, com la força, l'elegància i la noblesa; i les millors qualitats dels rucs: la constància i l'abnegació. Durant molts anys fou el company inseparable del meu padrí Josep. Junts feren gairebé totes les possibles feines de pagès que a l'època es podien fer al nostre poble: llauraren als Cartrons, dallaren a l'Horta, anaren a collir les olives del Vinyet i les portaren a desfer al molí de l'oli, obriren solcs per sembrar i collir patates al Cap del Pla, segaren a la Vinya, rampillaren l'alfals de la Llorada, tallaren el farratge de l'Andana, veremaren al Vilansat, transportaren garbes, sacs de blat i de farina, caixes de pomes, blat de moro... El Sevillano era capaç de pujar de les Hortes i posar-se al trot amb un estil molt elegant, arrossegant el carro ple d'herba fins dalt i aparentment ho feia sense cap esforç. Quan el Sevillano veia una mula es feia difícil de controlar i a vegades arribava a ser perillós, agafava un gran esverament posava les orelles dretes i dirigides a l'indret on hi havia la mula, i apressava el pas d'una manera compulsiva. Calia una bona dosi de xurriacades i mantenir ben fermes les regnes per fer-lo desistir de seguir la mula. El meu padrí conservà aquest matxo tant de temps com va poder. Quan, finalment, el van vendre el padrí ja estava malalt i l'envaí una enorme tristor; no visqué gaire temps més. Abans de tenir el Sevillano, a ca l'Ermenter, havien tingut altres matxos com el Pardo i el Brillant.

A cal Manelo van tenir un ruc que es deia Palomo, més tard tingueren un cavall que li deien Xato. La Lleona, la mula de cal Norat, era un animal molt experimentat: quan anava als Vinyets s'aturava abans de començar la pujada, reposava uns moments, prenia embranzida, i superava el fort pendent arrossegant el carro.

El ruc de cal Samion es deia Lluís. A la mula de cal Quim li deien Xata. El Macià de cal Rafeló, feia el transport de gra d'Organyà a la farinera de Montferrer, i el transport de farina en sentit contrari. Per aquest menester tenia un carro tirat per una filera de tres rucs; el capdavanter es deia Moro.

A cal Renegat eren negociants de bestiar, per aquest motiu havien tingut molts animals. Per a treballar la seva pròpia terra, habitualment feien servir mules. Entre altres havien tingut la Leona, la Tordilla i la Canela. A cal Rocamora van tenir una mula que es deia Peratxa. La mula de cal Dretxo es deia Modesta. La Negreta era la mula de cal Nastrencat.

Al matxo de cal Caminal li deien Pardo. A cal Manyanic tenien una egua que es deia Mora. El matxo de cal Colomera del carrer Nou es deia Morico i també van tenir una mula

anomenada Paula. A cal Jaume del Portal van tenir diversos animals: un ruc anomenat Menut, una egua a qui deien Morena, una segona dita Torda i una altra que responia per Castanya, també havien tingut una mula que, a causa de la seva mínima talla, anomenaven Petita.

A cal Peret del Grau tenien una mula que es deia Ereta, també en van tenir un altra a qui deien Castanya. A més dels animals que utilitzaven per a treballar en tenien altres de dedicats específicament a la reproducció, un d'aquests era el Nano, un magnífic cavall que no tenia altra feina que anar cobrint totes les eugues i someres que li anaven presentant. En una ocasió van comprar un ruc a Andorra per tal d'utilitzar-lo com a semental. El ruc era preciós i d'acord amb la seva categoria va ser força car. El cert, però, és que van trigar més de dos mesos per aconseguir que cobrís una egua. No li van posar cap nom: era un autèntic ruc i amb aquest nom en tenia prou.

A cal Boter tenien un matxo que es deia Gallardo, anteriorment n'havien tingut un altre al qual anomenaven Baio. A cal Lluent havien tingut diverses mules: la Castanya, la Morica, la Flica i la Leona, també havien tingut una egua: la Pastora. A cal Cuello van tenir un ruc anomenat Morico i un cavall que es deia Xato. Quan l'Antoni de cal Cuello sortia de casa, en arribar a la font de l'Apotecari, pujava a cavall i es posava a dormir. El cavall feia el seu camí sense rebre cap ordre i s'aturava just davant de la barraca del Xart, a Fontanet, llavors el Cuello es despertava i es posava a la feina. A cal Torra van tenir un cavall al qual deien Moro. Un matxo de cal Ramellat es deia Pardo.

Al meu padrí Amadeu de cal Casaca li agradaven molt els rucs, ja era molt gran quan li'n van regalar un que es deia Platero. El Platero era un ruquet molt petit i de color negre (com veieu res a veure amb el Platero de Juan Ramón Jiménez), el feia servir per acompanyar-lo a passeig a les Hortes o al Vilansat. Pels treballs del camp, a cal Casaca, tenien una egua rossa, alta i grossa, que a mi em semblava gegantina, es deia Xula. N'havien tingut una altra que es deia Keti.

El matxo de cal Guitart es deia Baio. A la Borda havien tingut unes mules de treball anomenades Borrega i Castanya i unes egües de sella que responien per Canela i Katy.

Al primer terç del segle XX, a cal Bonatxo fabricaven xocolata. El procés de fabricació requeria moldre el cacau que arribava a la nostra vila en forma de gra. Per aquest menester disposaven d'un molí instal·lat a l'era que tenien a la plaça dels arbres. La tracció animal que proporcionava la mula de la casa, que donava voltes lligada a l'extrem d'una biga, impulsava l'eix de l'engranatge que movia la mola del molí. La mula donava voltes seguint repetidament el seu camí, i ho feia a cegues. No se si per evitar que s'adonés que el seu camí no duia enlloc, o en prevenció d'un més que probable mareig de l'animal, hom tapava els ulls de la mula amb una mena d'ulleres opaques. El nom de la mula no ens ha arribat i avui segurament tothom l'ha oblidat. Per contra, els més grans recorden la mula i la seva peculiar forma de treballar. I també una dita que a l'època es va fer molt popular a Organyà: quan algú no veia o no entenia allò que era evident, hom li deia "Anirem a buscar les ulleres de la mula del Bonatxo". ■

Dues vaques i dues ruques amb un curro*, batent a potes a Aubàs (foto cedida per Celesti Vilella). *Diccionari CVB: CURRO m.II 1. Pedra troncocònica que serveix per a moldre les olives en el trull (Organyà); cast. muela. II 2. Peça troncocònica de pedra estriada, o de fusta amb tallants de ferro, que serveix per a batre el gra i separar-lo de la palla (Organyà, Ribera del Sió, Sta. Col. de Q., Camp de Tarr.); cast. trillo.

"El Sevillano era capaç de pujar de les Hortes i posar-se al trot amb un estil molt elegant, arrossegant el carro ple d'herba fins dalt i aparentment ho feia sense cap esforç"

Aquesta postal ens mostra com mentre els infants posen pel fotògraf el ferrer ferra una mula.

MATERIALS PIRINEU, S.A.
PORCELANOSA GRUP
Carretera de Lleida, 28-30. 25700 LA SEU D'URGELL
Tels. 973 - 35 18 50 - 54. Fax 973 - 35 34 10

XARCUTERIA OBACH
ORGANYÀ
Tel. 973 38 34 24
QUAN L'EMBOTIT ESDEVÉ ARTESANIA
MESTRES XARCUTAIRES DES DE 1915

Fonda Restaurant Càmping Caravaning
RUTES A CAVALL
Cambrils-Odèn
PIRINEUS
Tel. 973 48 90 24
Tel. i fax 973 48 90 27

Un poble amb empenta

Ogern, de La Salsa a la Platja

És molt important conèixer la història dels nostres pobles, de la seva gent i de les seves tradicions. També és interessant saber on es troba tal lloc o bé on es celebra aquella famosa festa, que tantes vegades hem sentit a parlar. A Catalunya tenim molts llocs que, malgrat ser petits, celebren les festes de forma tan o més brillant com es pugui fer a les grans ciutats.

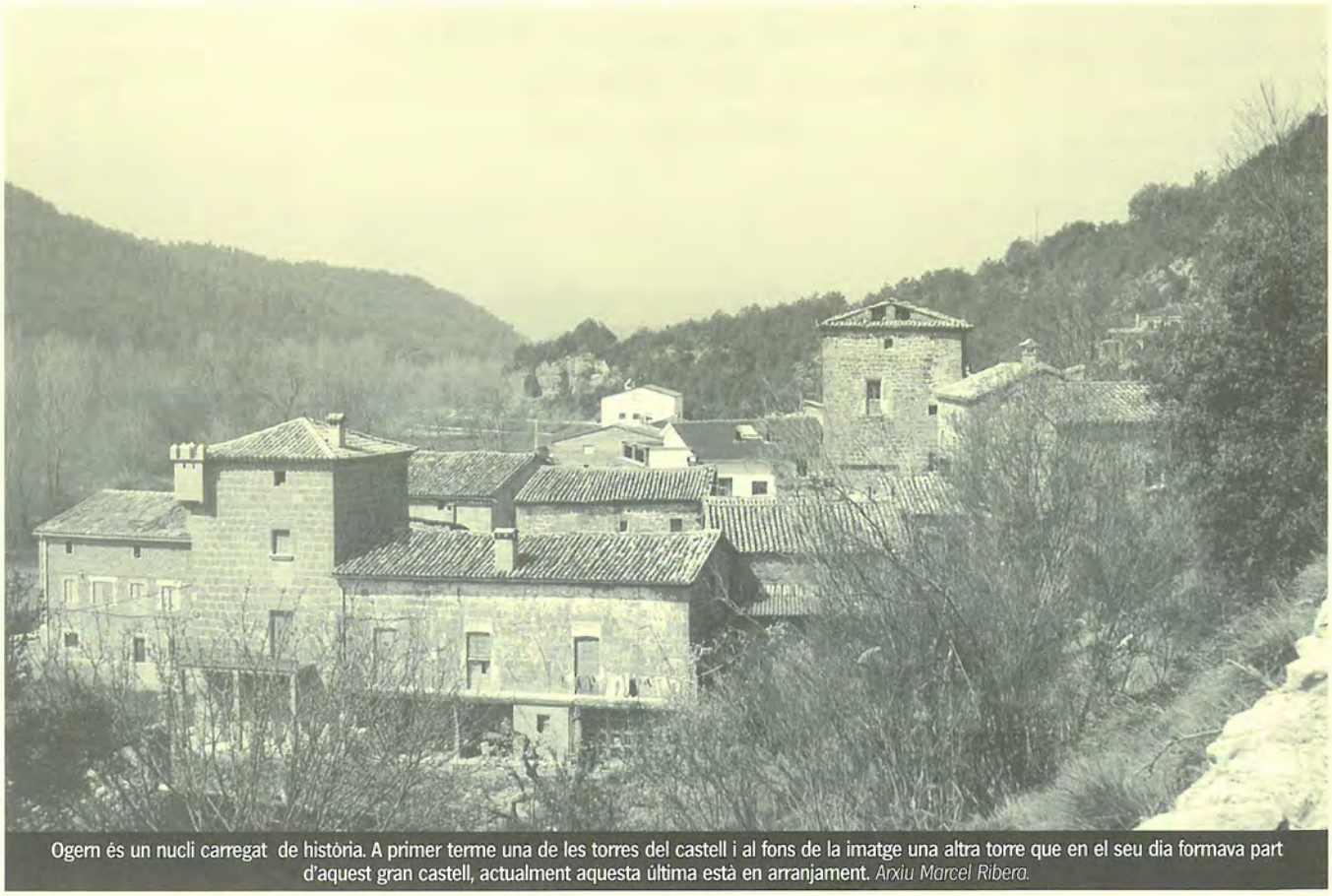

Ogern és un nucli carregat de història. A primer terme una de les torres del castell i al fons de la imatge una altra torre que en el seu dia formava part d'aquest gran castell, actualment aquesta última està en arranjament. *Arxiu Marcel Ribera.*

Marcel Ribera

Entre Oliana i Solsona hi ha un petit poble que gaudeix de molta tranquil·litat i que mostra uns símptomes de ruralitat que contrasten amb la senyorial i centenària noblesa d'altres temps. Aquest lloc és Ogern (Baixa Ribera Salada) i els seus habitants, que no arriben al centenar, són gent molt activa. Aquest poble de caire medieval i fets moderns es va donar a conèixer a tot Catalunya quan va participar el 13 de maig de 1.989 al programa "DIT I FET" de TV3. Per cert cal dir que van guanyar als seus rivals que procedien de la vila de Moià. Va ser una mena de duel amistós entre David i Goliat.

Per Nadal escenifiquen "Els Pastorets" i molta gent hi va per veure aquestes representacions tan populars que tenen els seus orígens en els drames medievals. Els primers textos en català daten del segle XV i el nom de Pastorets ja el podem trobar al segle XVI.

A un quilòmetre del llogarret d'Ogern hi ha una església romànica anomenada La Salsa. Les seves pedres tenen molta història. En temps passats fou església parroquial i el seu campanar està construït en forma d'espadanya. El cementiri, situat davant la porta principal, es divideix en dues parts i en el centre un empedrat condueix al visitant fins al recinte sagrat. Vora el cementiri es poden contemplar unes tombes antropomorfes, construïdes a la roca. Molts dels avantpassats de la gent que actualment viu a Ogern, van rebre el baptisme i la comunió i es casaren en aquest temple.

L'any 1.845 un document ens parla d'alguns pressupostos concedits a aquesta església: ***"Provincia de Lérida: Pueblo de La Salsa y Ogern presupuesto que después de oir al Rdo. cura párroco de este pueblo, forma el ayuntamiento del mismo, con arreglo, gastos culto de esta parróquia:***

Veinte y seis libras de cera obrada, para el alumbrado ordinario y demás funciones de la iglésia.

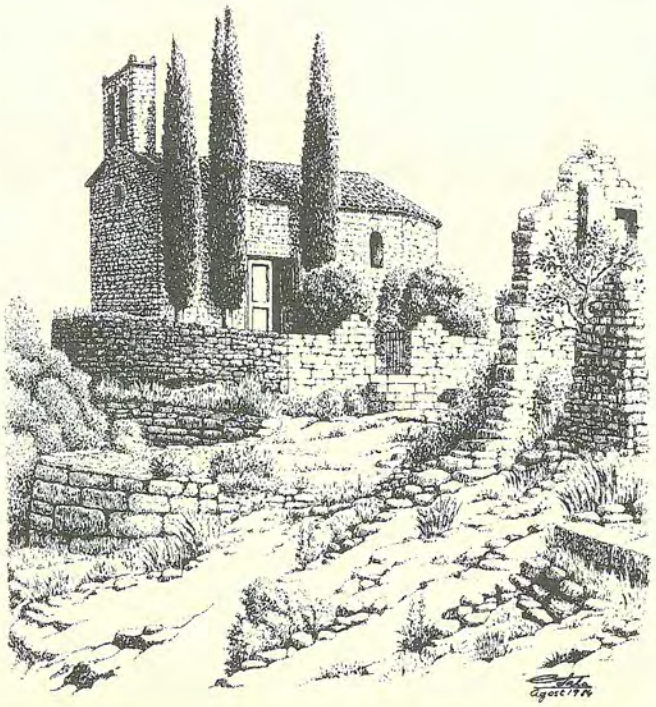

Dibuix de l'església romànica de Sant Sadurní de la Salsa, a primer terme podem veure part d'una paret de que pertanyia a la rectoria. L'autor d'aquest magnific dibuix és en Ramon Sala. *L'Esporret. Butlletí del Grup Excursionista d'Oliana. Núm. 10. 1989.*

Cuatro arrobas y media de aceite para la lampara del Stmo. Sacramento, los Santos Óleos, etc."

Aquesta església va arribar a patir un estat ben deplorable però, gràcies a l'esforç de tot el poble, es va poder reconstruir. El 16 de setembre de 1984, el aleshores bisbe de Solsona, Mons. Miquel Moncadas, va beneir l'església i en consagrà l'altar, establint així *"la festa de la dedicació de l'església i de l'altar"*.

Dos anys més tard, el 27 de setembre de 1986, s'inaugurà el nou local social de la Baixa Ribera Salada. Del pregó d'inauguració en va tenir cura el metge i exdiputat al Parlament de Catalunya Sr. Simeó Selga i Ubach.

Fins aquí l'exemple d'aquesta petita localitat que, amb un mínim de població, han fet realitat (igual que les valeroses formigues) tots els seus projectes. Últimament, com ja en deixàrem constància en aquesta mateixa revista, han assolit la fita de fer realitat el campanar, de crear una platja artificial per poder gaudir-ne a l'època estiuenca i actualment es restaura una preciosa torre (emprada com a molí) de l'antic castell d'Ogern. Un castell on, no hem d'oblidar-ho, està documentat que s'hi va hostatjar el rei Jaume I.

Ogern és un nom únic a tot Catalunya. Un antic document de l'any 1555 fa esment del *"Término i Baronía de Ugern"*. De moment, els noms dels primers barons que han arribat fins a nosaltres en documents daten de l'any abans esmentat. En documents corresponents als anys 1718 i 1734 s'esmentava *"Doña Rafaela de Josa, señora o baronesa de dicho lugar y don José de Josa, senyor jurisdiccional, Barón del lugar i término de la Salsa y Ogern"*. L'any 1795 es troba escrit Ugern i el 1838 Augern. És molt probable que amb el pas del temps, aquest nom anés degenerant, per una millor pronunciació de les seves gents, arribant als nostres dies amb el nom que ja coneixem. ■

"Aquesta petita localitat, amb un mínim de població, ha fet realitat (igual que les valeroses formigues) tots els seus projectes"

"A un quilòmetre del llogarret d'Ogern hi ha una església romànica anomenada La Salsa. Les seves pedres tenen molta història"

"Ogern és un nom únic a tot Catalunya"

Alt Urgell
Xarcuteria Especialitzada
Celler de Vins
Cursets de Tast
Psg. Maragall, 334 Bis
08031 Barcelona
Tel./fax 93 420 18 39
E-mail:
antonpas@retemail.es

Pellicer
SOLSONA - OLIANA

RESIDÈNCIA - CASA DE PAGÈS
LA LLUÏSA
DEL PERETÓ
RESTAURANT
CUINA DE CASA. TRANQUIL.LITAT
Tel. 973 37 01 81. LLOBERA-ALINYÀ

La cistelleria a la vall d'Alinyà

A la vall d'Alinyà no hi ha cap hort ni rec ni aiguamoll en què no hi hagi, com a mínim, una vimenera[1]. Això és degut al fet que aquesta vall sempre ha estat terra de cistellers. La majoria de gent que avui hi habita encara recorden el nom de tots els que al llarg del segle XX hi han exercit aquest antic ofici.

Joan Tarrés i Obiols

CISTELLERS DE LA VALL D'ALINYÀ

Entre els anys 1910 i 1985 els cistellers de la Vall d'Alinyà eren:

- **Josep Muntada,** de cal Cisteller d'Alinyà. Va començar a fer cistells cap a l'any 1910.
- **Lo Tanyet,** d'Alinyà; **lo Personeta,** de les Sorts i **lo Beralet,** de la Vall del Mig. En començaren a fer a la dècada dels 30.
- **Marcel·lí Tarrés,** fill de cal Tomàs de l'Alzina. Va començar al voltant dels anys 40. Aquest, però, va marxar a viure a Oliana.
- **Josep Guàrdia,** de cal Rafel de l'Alzina. Va començar a partir de l'any 1950.

La majoria d'aquests cistellers passaven per les cases dels pobles de la part baixa de l'Alt Urgell i l'alta del Solsonès (Alinyà, Organyà, Figols, Coll de Nargó, la Vall de la Vansa, Montant de Tost, Cabó, Montanissell, Cambrils, Odèn...) a fer cistells, recollir comandes o lliurar feina feta. Una de les pràctiques més habituals solia ser el canvi de vímens[2] per cistells. Aquests cistells es feien al moment, així el client podia triar la peça i la grandària que volia.

L'ÚLTIM CISTELLER

L'últim cisteller de la vall va ser l'Antoni Tarrés Cortina, lo Ton de Cal Beralet, que va deixar de fer cistells l'any 1985, a l'edat de 87 anys.

Uns anys més tard, les cases de la vall, acostumades a recollir els vímens per als cistellers, es van trobar que tenien molts vímens i vimeneres però no hi havia ningú que fes cistells, i, a poc a poc, totes les cases se n'anaven quedant sense. Quan aquesta inquietud de la gent va arribar a oïda de la Queralt Perera, la mestra del poble, ella es va encarregar de trobar un cisteller i fer-lo venir a la vall. A més a més de fer cistells, també li va demanar si podria fer un curset de cistelleria per als alumnes de l'escola.

CURSET DE CISTELLERIA

Lo Lluís, un cisteller de Riner (Solsonès), va ser l'escollit; vingué a Alinyà a ensenyar a fer cistells un mes d'agost d'ara deu fer 10 anys. Els alumnes de l'escola i d'altra gent del poble interessada en saber com es feien els cistells assistiren al curset. Després de veure com el Lluís feia una cistella, els més agosarats es posaren a treballar el vímen amb l'ajut del cisteller. La jornada va ser intensa i va passar ràpidament, però les ganes de fer cistells no s'acabaren aquell dia. El Lluís va haver de tornar a venir set vegades més al poble per acabar d'ensenyar a tothom que en volia aprendre...

"L'últim cisteller de la vall va ser l'Antoni Tarrés Cortina, lo Ton de Cal Beralet de la Vall del Mig."

"Lo Lluís, un cisteller de Riner (Solsonès), vingué a Alinyà a ensenyar a fer cistells un mes d'agost d'ara deu fer 10 anys"

D'aquesta manera sortiren quatre cistellers més o menys ensenyats, que són: Agustí i Lluís Betriu, pare i fill, de Cal Graell, i Joan Tarrés avi i Joan Tarrés nét, de cal Gilet, tots ells de la Vall del Mig. Aquests cistellers han après a fer tot tipus de cistells, com poden ser, per exemple: cistells, cistellons, coves, paneres, caragoleres, estalvis, baguls... També han fet cursets de cistelleria, demostracions per a petits grups que ho han demanat i han anat a fer cistells a les fires. Malgrat això, cap d'ells no s'hi dedica professionalment.

ELABORACIÓ DELS CISTELLS

La feina d'un cisteller comença collint els vímens i les canyes, al mes de febrer. Primer de tot s'han de posar els vímens en remull, només la part gruixuda (uns 15 cm), perquè brotin unes quantes fulles. Llavors arriba l'hora de pelar-los i deixar-los assecar al sol. Un cop secs es trien per la seva grandària i es guarden.

Així que s'ha decidit quin tipus de cistell es vol fer, es posen els vímens en remull, colgats d'aigua de cap a cap, unes 25 hores. Passat aquest temps, ja es pot començar el cistell, ja que l'aigua deixa el vímen flexible i així es pot treballar sense que es trenqui. Fer un cistell pot durar entre 2 i 6 hores; tot depèn del tipus i de la grandària...

EINES

Les eines d'un cisteller són molt simples: n'hi ha prou amb unes estisores de podar, un ganivet, una canal (l'única eina exclusiva d'un cisteller), un tascó per esberlar el vímen, un punxó i res més. La cistelleria no es un ofici difícil, tot és qüestió de pràctica. Només requereix traça, paciència i una mica d'imaginació.

*[1 i 2]: **vimenera i vímens** son les denominacions que reben a la vall d'Alinyà (i a Organyà) el que en català estàndard son la **vimetera** i els **vímets**. A Cambrils als **vímets** se'ls anomena **vímecs**.*